

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑ Α

Να αποδώσετε συνοπτικά σε 60-70 λέξεις το νόημα των τριών τελευταίων παραγράφων του κειμένου 2.

Στις τρεις τελευταίες παραγράφους του κειμένου η συγγραφέας επισημαίνει ότι η παιδεία και η διαμόρφωση των αξιών από μικρή ηλικία είναι καθοριστικής σημασίας για την ειρήνη. Τα παιδιά πρέπει να μάθουν να σέβονται τους αδύναμους, να αποδέχονται τη διαφορετικότητα και να κατανοούν την πολυπλοκότητα του κόσμου αλλά και την αξία της ανθρώπινης ύπαρξης. Έτσι, καλλιεργείται η ανθρωπιά και η ανεκτικότητα, ενώ η ειρήνη γίνεται τρόπος ζωής και προστατεύεται από τον φόβο και τη βία του πολέμου.

(μονάδες 20)

ΘΕΜΑ Β

Β1.

Με βάση τα Κείμενα 1 και 2, να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό ή Λάθος (δεν χρειάζεται να αναφέρετε συγκεκριμένο χωρίο κειμένου):

Κείμενο 1

1. Λάθος (2^η §)
2. Σωστό (3^η §)
3. Λάθος (4^η §)

Κείμενο 2

4. Λάθος (2^η §)
5. Σωστό (3^η §)

(μονάδες 15)

B2.

A. Σκοπός της αρθρογράφου του κειμένου 2 στην πρώτη παράγραφο είναι να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες για την ύπαρξη ενός πολεμικού κλίματος στην εποχή μας. Να αναφέρετε τρεις διαφορετικές γλωσσικές επιλογές με τις οποίες επιτυγχάνει τον στόχο της.

1. Χρήση α' πληθυντικού προσώπου: «Καθημερινά γινόμαστε θεατές σκηνών βίας και τρομοκρατίας. Συχνά πληροφορούμαστε...»
2. Χρήση ασύνδετου σχήματος: «Και ξαφνικά στις οθόνες μας ξεπροβάλλουν βομβαρδισμένα τοπία, κατεστραμμένες πόλεις, ισοπεδωμένες γειτονιές, άψυχα σώματα και τραυματίες στη μέση του δρόμου, ηχούν σειρήνες και κραυγές απελπισίας.»
3. Εικόνες πολέμου: «βομβαρδισμένα τοπία, κατεστραμμένες πόλεις, άψυχα σώματα»
4. Ρητορικά ερωτήματα: «Άραγε ο πόλεμος είναι προϊόν της ανθρώπινης φύσης ή κοινωνική νόσος;»
5. Λεξιλόγιο έντονης συναισθηματικής φόρτισης: «απελπισία», «κτηνωδία», «αδίστακτη»

(μονάδες 6)

B. Να εντοπίσετε ένα σημείο του κειμένου 2, στο οποίο η συγγραφέας χρησιμοποιεί αυθεντία και να εξηγήσετε τον ρόλο της μέσα στο κείμενο.

Η συγγραφέας αναφέρει τον Γκάντι: «Εάν θέλουμε να διδάξουμε την πραγματική ειρήνη... πρέπει να ξεκινήσουμε από τα παιδιά». Με την αναφορά της στον Γκάντι δίνει κύρος και αξιοπιστία στην επιχειρηματολογία της, ενισχύοντας μέσω αυτού την άποψη ότι η εκπαίδευση των παιδιών προτείνεται ως μέσο ειρήνης.

(μονάδες 4)

B3.

A. Πώς συνδέονται νοηματικά οι δύο τελευταίες παράγραφοι του κειμένου 1 και με ποια γλωσσική επιλογή επιτυγχάνεται αυτή η σύνδεση;

Οι παράγραφοι συνδέονται νοηματικά με σχέση «ερώτησης-απάντησης», γιατί στην πρώτη παρουσιάζεται η αιτία της αποτυχίας για την ειρήνη (η δίψα για εξουσία και η χειραγώγηση των μαζών) , ενώ τίθεται και το ερώτημα πώς επιτυγχάνεται αυτή η χειραγώγηση των μαζών και στη δεύτερη δίνεται η απάντηση, μιας και τονίζεται ο τρόπος με τον οποίο η μειοψηφία χειραγωγεί τον λαό. Η σύνδεση επιτυγχάνεται με την φράση «Μια εύκολη απάντηση θα ήταν», που παραπέμπει στο προηγούμενο ερώτημα.

(μονάδες 5)

B. Στην δεύτερη παράγραφο του κειμένου 1 (Τώρα πια... των αποφάσεων αυτών) διαπιστώνουμε την χρήση του α'ενικού και α'πληθυντικού προσώπου. Να εντοπίσετε ένα παράδειγμα για κάθε ένα, εξηγώντας τις συγκεκριμένες γλωσσικές επιλογές, λαμβάνοντας υπόψη για κάθε μια από αυτές την πρόθεση του συντάκτη και το είδος του κειμένου.

- Α'ενικό: «βλέπω προσωπικά»: παρουσιάζεται η προσωπική τοποθέτηση του Αϊνστάιν. Δίνει προσωπικό τόνο στο κείμενο.
- Α'πληθυντικό: «ξέρουμε, απέχουμε»: εκφράζει τον συλλογικό προβληματισμό της ανθρωπότητας, το συλλογικό αίσθημα ευθύνης απέναντι στο ζήτημα της ειρήνης. Προσδίδει συλλογικότητα και καθολικότητα στο νόημα.

Η χρήση των προσώπων αυτών είναι απολύτως δικαιολογημένη, ειδικά αν λάβουμε υπόψη μας πως το κείμενο αποτελεί μια επιστολή του Αϊνστάιν προς τον Φρόντ.

(μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Γ

Ποιο είναι το ζήτημα που θίγεται στο ποίημα στο κείμενο 3 και ποιες είναι οι σκέψεις που εκφράζει το ποιητικό υποκείμενο για αυτό; Να απαντήσετε αξιοποιώντας τρεις τουλάχιστον διαφορετικούς κειμενικούς δείκτες. Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με το νόημα των τελευταίων πέντε στίχων του ποιήματος; (150-200 λέξεις)

(μονάδες 15)

Το ποίημα του Νικηφόρου Βρεττάκου θίγει το ζήτημα της ειρήνης, όχι μόνο ως απουσία πολέμου, αλλά ως μια κατάσταση βαθιάς εσωτερικής και κοινωνικής αρμονίας. Το ποιητικό υποκείμενο, απευθυνόμενο στους **αναγνώστες σε β' πρόσωπο** τους τονίζει πως δεν έχουν κατανοήσει σε βάθος το νόημα και την αξία της ειρήνης («Σας διέφυγαν πράγματα. Δεν τα 'χετε όλα καλά λογαριάσει, δεν τα 'χετε δει, ακούσει όσο πρέπει.») **Ανοίγοντας, λοιπόν έναν διάλογο μαζί τους, και μάλιστα σε έναν αυστηρό τόνο, χρησιμοποιεί α' ενικό πρόσωπο**, («συνέλαβα μες απ' την έκφραση»...) για να δώσει έμφαση στην προσωπική εμπειρία και αντίληψη της ειρήνης. Η διαρκής επανάληψη του ονόματος της Ειρήνης αναδεικνύει με εμφατικό τρόπο την αξία της για τον ποιητή. Η ειρήνη, όμως, για τον ίδιο συνδέεται με τη ζωή, τη συνείδηση και την επικοινωνία με το περιβάλλον. («Ειρήνη είναι όταν τ' ανθρώπου η ψυχή γίνεται έξω στο σύμπαν ήλιος· κι ο ήλιος ψυχή μες στον άνθρωπο.»).

Συμφωνώ με τους τελευταίους στίχους, γιατί η ειρήνη, ως εσωτερική κατάσταση που αντανακλάται στην κοινωνία, είναι ουσιαστική και όχι απλώς η απουσία πολέμου. Η ειρήνη είναι στάση ζωής και πνευματική ολοκλήρωση, μια στάση πολιτισμού και ηθικό αξίωμα του ανθρώπου.

(μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Δ

Το σχολείο σας διοργανώνει μια ημερίδα με θέμα την ειρήνη στην σύγχρονη εποχή. Εσείς συμμετέχετε με μια δική σας εισήγηση 350-400 λέξεων, στην οποία παρουσιάζετε τους δύο βασικότερους, κατά την άποψή σας λόγους που δημιουργούν τους πολέμους γύρω μας αλλά και τους τρόπους με τους οποίους οι νέοι μπορείτε να συνδράμετε στην αποτροπή των πολέμων.

(μονάδες 30)

Κ.Ε: ειρήνη και νέοι

Ε.Π: εισήγηση σε ημερίδα του σχολείου.

Δ1: θέμα ημερίδας: «η ειρήνη στην σύγχρονη εποχή»

Δ2: σήμερα δημιουργούνται πόλεμοι γύρω μας.

Z1: ποιοι είναι οι δύο βασικότερες αιτίες πολέμου;

Z2: με ποιους τρόπους εσείς οι νέοι μπορείτε να συμβάλετε στην αποτροπή των πολέμων;

Z1

α§ Οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα

- Ανταγωνισμός κρατών για την κατάκτηση εδαφών και εκμετάλλευση φυσικών πόρων (πετρέλαιο, φυσικό αέριο, νερό)
- Επιδίωξη γεωπολιτικής ισχύος και στρατηγικής υπεροχής σε περιοχές με ιδιαίτερη οικονομική – εμπορική και πολιτική σημασία.
- Επιθυμία των κρατών που στηρίζουν την οικονομία τους στην βιομηχανία των όπλων να πουλήσουν τα «προϊόντα» που παράγουν.
- Επομένως, τα οικονομικά συμφέροντα των λίγων αλλά ισχυρών τίθενται πάνω από τις ανθρώπινες ζωές, την κοινωνική σταθερότητα, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

β§ Έλλειψη σεβασμού στη διαφορετικότητα- απουσία παιδείας και ανθρωπιστικών αξιών.

- Θρησκευτικές, πολιτισμικές και εθνικές διαφορές που εκμεταλλεύονται φιλόδοξοι αλλά και αδίστακτοι πολιτικοί ηγέτες που φανατίζουν τα πλήθη.
- Έλλειψη παιδείας, χαμηλό μορφωτικό επίπεδο που οδηγεί τους λαούς στην άγνοια, ενισχύει τα στερεότυπα, γεννά τον ρατσισμό και τον φανατισμό.

- Τα παραπάνω καθιστούν εύκολη την παραπληροφόρηση και την χειραγώγηση της κοινής γνώμης, επιτρέποντας στους πολεμοκάπηλους να δημιουργήσουν ένταση που θα καταλήξει σε βίαιες συγκρούσεις

Z2

αβ Απόκτηση ανθρωπιστικής παιδείας:

- Η επαφή με τις ανθρωπιστικές αρχές και αξίες θα επιτρέψει στους νέους να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη.
- Μέσα από την γνώση της ιστορικής αλήθειας οδηγούνται στην απόρριψη του φανατισμού και της βίας, αντιλαμβάνονται τα κοινά, πανανθρώπινα πολιτισμικά στοιχεία που ενώνουν τα έθνη και δεν διχάζουν τους λαούς.

Μαθαίνουν να σέβονται την διαφορετικότητα, απορρίπτουν τον δογματισμό και την απολυτότητα, μαθαίνοντας να κάνουν διάλογο.

ββ Απόκτηση κοινωνικής συνείδησης και του αισθήματος της κοινωνικής ευθύνης.

- Ενεργός συμμετοχή στα κοινά, κοινωνικές πρωτοβουλίες και συλλογικές διαδικασίες, οι οποίες ενισχύουν την αλληλεγγύη και τη δημοκρατική συνείδηση.
- Συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις ως απόδειξη της ενσυναίσθησης, σε κοινωνικές και δημοκρατικές δράσεις που απομακρύνουν από τις ρατσιστικές και διχαστικές αντιλήψεις (π.χ. στήριξη ηθική και υλική προσφύγων ή λαών που αντιμετωπίζουν τα δεινά του πολέμου).
- Υπεύθυνη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, συμβάλλοντας στην καταπολέμηση της ρητορικής μίσους, ενισχύοντας, αντίθετα, την διάδοση των αξιών ειρήνης, συνεργασίας και αλληλεγγύης ανάμεσα στους λαούς.

ΣΑΡΑΝΤΙΤΗ ΕΙΡΗΝΗ (ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΥΠΕΥΘΥΝΗ)